



Broj 61, godina XV, 03 novembar 2024 godine

Poštovani čitaoci,

predstavljamo vam novi broj Sirijusa!

Uživajte...

Sadržaj:

- [61-1 Buđenje](#)
- [61-2 Slobodnozidarski čekić](#)
- [61-3 Đorđe Vajfert](#)
- [61-4 Pitagorejstvo – Pitagora i pitagorejci](#)
- [61-5 Nisam bio zbunjen](#)

# 61-1 Buđenje

by [Sirijus](#)  
in [Sirijus broj 61](#)

ὁδὸς ἄνω κάτω μία καὶ αὐτή

Heraclites, I. p. 89 Fr. 60.

ἔγειρε καὶ περιπάτει

Sveto pismo Novoga Zaveta, Dela apostolska 3: 6

“Meine Seele führt mich in die Wüste, in die Wüste meines eigenen Selbst”

Karl Gustav Jung, Liber Novus, strana 235

ی نخست روز خاطر م سپهر برترزم

جست دوزخ و بهشت و قلم و لوح در

ست فکر از معلم مرا گفت پس ت

ا دوزخ و بهشت و قلم و لوح ست ب

Omar Kajim, Rubaije



Probudio sam se opružen na crvenom pesku, koji je oko mene uvijao vetar. Na nebu bez oblaka pržilo je [sunce](#) u visokom zenitu. Iz nekoga razloga, pomislio sam da je „tačno podne.“ Imao sam osećaj da je podne bilo vreme u kojem nešto započinje, ali nisam

mogao da se setim šta je to što bi trebalo da počne. Vetar je zvučao poput tihog šapata ženskog glasa, koji je saopštavao svoju važnu tajnu, ali nisam mogao da razumem reči koje izgovara. Podigao sam se na kolena, sklopio oči i osluškivao šapat vetra. Prizori i reči su polako počeli da se oblikuju:

„Videh svetlo i začuh glas u četiri vetra, koji je razotkrio trgovca iluzijama tamo negde na jugu, a njegovi ga omrznuše i iskoreniše iz vasele zemlje. Nakon toga, svenulo je i divlje drvo na severu, i njegovo uvenuće u čudu i zaprepašćenju videše svi narodi, čak i oni na tuđinskim ostrvima. Tada se otkri i Princ Tame, i pred narodima sveta razotkriše se njegove [misterije](#) i sav njegov sram, bruka i propast, jer svetlo ih je obasjalo.“<sup>1</sup>

Ne znam da li je to bila vizija izazvana snagom sunca, ali odjednom sam se, uprkos vrelini koja me je okruživala, stresao od osećaja jeze. Po prvi put od buđenja shvatio sam da se ne sećam ni ko sam ni odakle sam. Znao sam reči i pojmove, ali o samome sebi nisam znao ništa. Uhvatio me je strah. Nisam znao odakle sam došao, kako sam se našao u ovoj pustinji sazdanj od peska boje rđe, niti sam znao gde sam se uputio. Udahnuo sam duboko kako bih se smirio, i počeo polako da gledam oko sebe. Na sve strane pružala se nema pustinja sa svojim beskrajnim dinama. Pribivši se, počeo sam po položaju kretanja sunca da određujem strane sveta. Na severu, ugledao sam krošnje velikoga bagrema u čijoj se senci nazirao sveže iskopani grob.

Prišavši grobu, videh da je tri stope širok, pet stopa dubok i dugačak sedam stopa. Grob je bio prazan, iako je zemlja u njemu bila natopljena krvlju. Nemo sam zadržtao...

Na zapadu, pustinja se pružala ka nekoj čudnoj, okeanskoj tami iznad koje je bilo nebo ukrašeno crnim i sivim oblacima, koji su ličili na vrišteće demone. Iako ga nisam video, osećao sam da se tamo negde u daljini nalazi divlje, tamno i negostoljubivo more izgubljenih sećanja. Čuo sam vriske dozivanja njegovih talasa i osetio strah i gnušanje.

Na jugu sam video ostatke trgovačkog karavana. Ljude i životinje je neko surovo pobio, a crveni pesak je polako gutao njihove ostatke, koje su već napale muve i lešinari. Kada sam se malo približio prizoru, susreo sam se s mrtvim pogledom vođe karavana, kome je neko rasporio utrobu horizontalnim udarom sečiva. Učinilo mi se da mi je likom bio sličan, ali mlađi i nesvesno sam opipao svoje lice. Tada mi kroz glavu prodoše reči: „Evo trgovca iluzijama, onoga koji je mislio da sve što postoji ima cenu u novcu. Mislio je da će ga ono što je stekao pogodbama slediti i u smrti, ali je ipak sve što je imao ostavio za sobom.“ Vetar je šaputao reči pesme filozofa, napisane poput epitafa pohlepi:

**„Avaj, kako neznanje nesrećnike s puta izgoni!**

**Nećeš u drveta krošnji pronaći rudnike zlata,**

**niti u grozdu bogatom bisere sjajne...**

**Jer ono najveće dobro što žele**

**ne mogu slepci da otkriju,  
niti da ispod zemlje pronađu,  
ono što nad svodom nebeskim hodi.“<sup>2</sup>**

U nesagledivoj daljini na istoku nazirali su se obrisi grada. Uputio sam se ka njemu. Čudilo me je to što u vrelini pustinje ne osećam ni žeđ ni glad, niti je vreli pesak pržio moje bose tabane onoliko koliko bih to očekivao. Dok sam išao ka gradu, po prvi put mi se pogled zaustavio na mojoj odori. Zapravo, to je bilo obično parče bele tkanine sa nekoliko crvenih fleka, nalik na sasušenu krv. Odjednom, bez upozorenja, pojavilo se sećanje na skidanje poveza sa očiju i na mačeve, preteći uperene ka meni – a zatim, na ogledalo. Opet sam počeo da se pitam: „Ko sam ja?“, „Odakle sam došao?“, i „Gde idem?“ Pustinja se uvijala oko mene poput pohotne ljubavnice koja ne pušta svoj plen, a njen glas mi je tiho šaputao: „Uputio si se sa Zapada na Istok...“ Zastao sam i upitao je: „Da li to nešto znači?“, a vetar je poslao odgovor: „Da, to znači da si pronašao ono što si tražio i da se sada vraćaš sa svoga puta.“ Upitah tada moju saputnicu: „A šta sam to pronašao?“ Njen odgovor bio je brz i nemilosrdan: „Pronašao si ono za čime si tragao, ali si, zauzvrat, izgubio samoga sebe. Svako znanje ima cenu, a ti si svoju platio.“

Pogled mi je tada pao na pustinjski pesak koji se prostirao ispred mene. Odjednom, na sve strane ispred mene pružali su se ljudski ostaci: ukrštene kosti i na njima lobanje, koje su nemo zurile u mene iz pustinjskog peska. Pokolj! Genocid! Upitah tada „Gospu od Vihora“, kako sam je u svojim mislima nazvao: „Ko je pobio ove nesrećne ljude i zbog čega nisu sahranjeni, nego im vetar večito proždire ostatke?“ Moja nevidljiva saputnica smireno mi je odgovorila: „Nisu znali svetu reč i svi su poklani: muškarci, žene i deca.“ Tada mi se javila slika pred očima. Na nekoliko trenutaka pustinju oko mene zamenila su polja zlatnoga žita, čije se klasje vijorilo na vetru ispod plavog horizonta. Odjednom, setih se reči „Šibolet“, klas žita. Da bi žito niklo u pustinji, tle je moralo da se natopi krvlju profanih. Tada sam shvatio da je pustinjski pesak po kome hodam crven zato što je natopljen krvlju.

Pao sam na kolena, uzeo jednu od lobanja i video da je dečija. Glasno sam zaridao...

Prekorio me je glas moje nevidljive saputnice: „Zar si već zaboravio velike lekcije filozofa, da je strah putokaz ka ljubavi, te da ne postoje dobro i zlo, ispravno i pogrešno, nego da su i jedno i drugo tek manifestacije iste sile?“<sup>3</sup> „NE!“ Povikao sam ka vetru. „NE! Zlo postoji! Ubijanje nevinih jeste zlo!“ Podrugljivi vetar mi je odgovorio: „Saputniče, ti dobro znaš da među ljudima nema nevinih. Takođe, znaš i da duh ne umire, samo se vraća u naručje Tvorcu, tamo gde nema mrtvih. Skupo si platio te lekcije, da bi ih sada tako olako zaboravio.“ Negodovao sam u sebi i dalje, ali sam se i prisećao reči Proroka:

**„Narod koji je u tami hodio vide svetlost veliku,  
i onima koji borave u Zemlji seni smrtne, svetlost zasija.“<sup>4</sup>**

U svom svome jadu uspravio sam se na kolena i nastavio da hodam ka gradu koji se nazirao ka istoku. Zbog kostiju više nije bilo moguće da se krećem u pravoj liniji, nego sam morao da se krećem i po dijagonali, kako ih ne bih gazio, uvek u istom ritmu od pet koraka: tri koraka napred, jedan desno, jedan levo, pa opet isto. Vetar me je nemo pratio kroz to nepregledno groblje, kao da je i sam odavao poštu pokojnicima. Na domaku mosta, koji se ka kapijama grada pružao preko bezdanog ambisa, morao sam da dijagonalnim kretanjem preskočim neke sveže iskopane grobove, između kojih nije bilo prolaza. Načinivši i ta tri poslednja koraka: desni, pa levi, i opet desni, prešao sam most i stigao do kapije grada, dok se sunce već uveliko spustilo negde daleko, na tamnom zapadu iza mojih leđa, i svojim krvavim zracima obasjavalo kamene zidove grada ispred mene. Upitah „Gospu od Vihora“ koji je ovo grad, a njen glas mi se javi najtišim mogućim šapatom i reče: „Ovo je Mahabon, utoka nade.“

Osetio sam oštar bol u glavi, kada su sećanja počela nezadrživo da mi naviru u svest. Ta reč je, znao sam, bila važna! Podigoh ruke ka nebu i spustih ih na kolena, a iz grudi mi se ote uzdah: „Gospode, Bože moj.“ Odjednom, osetio sam kao da mi se veliki teret spustio sa duše. Moja saputnica mi tada reče: „Ne mogu da te pratim dalje. Stražaru na ulazu reci da te je Vlarar Svega iz središta kruga poslao kod kovača, Tovel Kaina, a on će te uputiti gde dalje da ideš.“

Prišavši stražarima shvatih da oni nisu bili ljudska bića, nego nekakvi automaton, sačinjeni od tamne bronz. Na čelu im je bio utisnut broj 756, a u rukama su držali dugačka koplja i nemo me posmatrali svojim mrtvim očima. Uprkos svemu, više nisam osećao bilo kakav strah i samo sam izgovorio ime koje mi je bilo naznačeno. Propustili su me bez reči, isprativši moj ulazak u grad pogledima koji su i dalje bili mrtvi, ledeni i prazni. Zapitao sam se da li bih i ja završio na pustinjskom pesku, poput onih ispred grada, koji nisu znali reč „Šibolet“, da nisam znao da im saopštiti kod koga idem. Mašina nema dušu, nju vode jedino njeni algoritmi. Ulice grada bile su gotovo puste, tek bih ponekad susreo nekog starca, koji bi iz svojih prljavih i otrcanih prnja radoznalo piljio u mene, kao u očiglednog došljaka.

Spustivši se ulicom posutom krupnom kaldrmom, prašnjavim putem koji je vijugao između visokih kamenih zgrada istočnjačke arhitekture sa uskim prozorima, konačno stigoh i do kovačnice Tovel Kaina,<sup>5</sup> džinovskog čoveka bledoga lika, tankih usana, obrijane lobanje i užarenih crvenih očiju, koji je na svom nakovnju nešto udarao ogromnim maljem, ne obraćajući pažnju na mene. Strpljivo sam čutao i čekao. Shvatio sam da sam se negde na svom putu naučio strpljenju i da nisam uvek bio takav.

Čekajući zanatliju da završi svoj posao, misli su mi se opet vratile na crvenu pustinju, koja me je ovde dovela. Odjednom, počeo sam da shvatam da su ljudski ostaci koje sam tamo video, zapravo bili ostaci svih mojih kajanja, grehova i dilema, svega što me je teralo da pokušavam da oblikujem svet, kako bih ga potčinio svojoj volji i hirovima. Ta pustinja i taj genocid u njoj bejahu slike stanja moje duše, žal za svim propuštenim prilikama i svi oni zaboravljeni gresi prema Bogu i prema bližnjima. Živeo sam život u kome je bilo toliko malo ljubavi, a toliko mnogo samoljublja. Svaki greh bio je novi akt nasilja, pre svega nad sopstvenom dušom, iako mi je drevna mudrost nalagala da ne

učinim bilo šta što bi duši moglo da naudi. Izigravao sam prijatelja mudrih, a često se nisam pokoravao njihovim poukama, nego sam robovao samovolji. Nisam uvek štutio mladost i nevinost, iako sam se na to obavezao. Srce mi je često bivalo tvrdo, onda kada je trebalo da bude milostivo. Koliko sam samo puta bio gord, koliko puta su me obuzimali samoživost, srebroljublje i gnev, a zatim letargija i očajanje, koliko puta sam bio lenj, apatičan i zavidan, a istovremeno mislio da sam dostojan svetske slave, uzvišenih zvanja i raznih počasti. Prisećao sam se nekakve verzije samoga sebe, koja mi se sada gadila, a cenu svojih grešaka platio sam time što sam zaboravio ko sam, odakle dolazim i gde idem. Konačno, shvatioh da sam sve ono za čim sam žalio, ostavio u crvenoj pustinji iza sebe. Ono što mi je tamo izgledalo kao ljudski ostaci, zapravo su bili svi oni okovi i teški [metali](#), koji su me vezivali za svet koji sam iza sebe ostavio.

Dok sam tako, ni sam ne znam koliko dugo, prebiraio svoje misli i sećanja na sve radosti i kajanja u životu, kovač je završio svoj posao. Gledao me je nemo i pružao mi je nešto iz svoje ruke. To je bio ključ, ali od slonovače, a ne od metala, što me je začudilo. Uzeo sam ključ, koji je na kraju imao latinično slovo „Z,“ i nemo klimnuo glavom u znak zahvalnosti. Tada su se na istoku oglasila zvona sa ogromnog Zigurata, koji se nalazio uzidan u brdo na samome kraju grada.

Tovel Kain je nemo ispružio ruku i kažiprstom mi pokazao da treba da se uputim u tom pravcu. Zvona su sablasno odjekivala dok je nevidljivi hor pevao deonice iz „Rekvijema.“ Uputio sam se uz nepregledne stepenice i posle dugog uspona najzad stigao do masivnih dveri. Sunce je odavno otišlo na svoj zapadni počinak, a nebo prošarano oblacima osvetljavao je crvenkasto obojeni žuteočki [mesec](#). Bila je tačno ponoć letnje dugodnevice i znao sam da je tako, iako mi nije bilo jasno kako to znam. Otključao sam masivne dveri ključem koji mi je dao kovač i stupio u pravougaoni hram, u čijem središtu me je dočekala prilika u beloj odori optočenoj crnim rubom.

Ispod kapuljače u kojoj se nije naziralo lice, začuo sam snažan i odsečan glas: „Dobrodošao, putniče! Dugo si lutao po svetu tražeći svoj put. Da bi stekao mudrost, na tom putu si žrtvovao sve, pa čak i sećanje na samoga sebe. Tvoju veliku žrtvu nagradila je gospa Sofija, personifikacija drevne Mudrosti, koja te je ovde dovela. Da, to je bio onaj Glas iz Vihora, koji si čuo u pustinji koju zovemo „Nigredo.“ To je bilo ono poslednje preostalo malo svetlo, koje te je kroz nju vodilo. Putovao si dugo i daleko da bi stigao na ovo mesto, prošao si i kroz strašni „Nigredo“, tu Dolinu seni smrti i konačno stigao na kraj svoga puta. Na svome putovanju pronašao si tri nove vrline: tihovanje, poslušnost i odanost i one će te voditi odavde, pa nadalje. Sada i ovde biće ti dato novo ime i poverena tajna koju ćeš zauvek nositi u duši, poput pečata stvaranja kojim te je žigosao sam Tvorac. Ti si sada u središtu kruga, ti si sada Osovina sveta, ti si Nepokretni Pokretač, ti si onaj koji je za sobom ostavio sve svoje želje, nadanja i kajanja; ti ćeš sada započeti iscertavanje sopstvene kružnice, kojoj nikada neće biti kraja. Došao si na tačku gde se paralelne linije presecaju, gde dan i noć, život i smrt, poredak i kaos egzistiraju istovremeno. Nalaziš se na tački kvantnog paradoksa; racionalni svet i njegovi zakoni sada su iza tebe i neće te opterećivati u tvom putovanju ka zvezdanim prostranstvima.

Tvoje jedine granice, od sada, pa nadalje, biće tvoja misao, tvoja imaginacija, tvoja volja i tvoja strast. U sebi si objedinio principe Haosa iz koga je sve nastalo i Poretka koji je uredio Tvorac i tek sada si potpun i ceo, pun, a ne prazan. Postao si jedno sa Jednim, postao si jedan od sedam, sabrao si ono što je izgubljeno i vreme ti je da pođeš ka granicama koje još uvek nisu ni stvorene. Gradio si Hram na zemlji, a sada te čeka večna gradnja Hrama u prostoru iznad Nebesa i spoznaja tajni koje još nisu ni nastale.

Dobrodošao u svoju grobnicu, Tajni Majstore!“

Saslušavši propoved Smrti, koja je stajala ispred mene, mirnim i sigurnim korakom uputio sam se ka svojoj grobnici, najzad potpuno siguran da smrt nije kraj, nego početak, samo još jedna vrata ka neslućenim tajnama tvorevine Arhitekta Svih Svetova.

#### LITERATURA:

- 1 Jakob Beme, Aurora (poglavlje 61 i 62)
- 2
  - <sup>1</sup> Eheu quae miseros tramite deuios
  - <sup>2</sup> Abducit ignorantia!
  - <sup>3</sup> Non aurum in uiridi quaeritis arbore
  - <sup>4</sup> Nec uite gemmas carpitis,
  - <sup>15</sup> Sed quonam lateat quod cupiunt bonum,
  - <sup>16</sup> Nescire caeci sustinent
  - <sup>17</sup> Et quod stelliferum trans abiit polum,
  - <sup>18</sup> Tellure demersi petunt. Boethius, Consolatio Philosophiae (Liber III, Metrum VIII)
- 3 Martin Buber, Good and Evil: Two interpretations (part one, pg. 97, 953)
- 4 Sveto Pismo Staroga Zaveta, Knjiga Proroka Isaije, 9: 1 (prevod Dragan Milin, Beograd 2022)
- 5 Sveto Pismo Staroga Zaveta, Knjiga Postanja, 4: 22 (prevod Dragan Milin, Beograd 2022)

# 61-2 Slobodnozidarski čekić

by [Sirijus](#)  
in [Sirijus broj 61](#)

*Biti Majstor kraljevske umetnosti, je čast, ali i velika obaveza. S druge strane, biti Časni Starešina PL, je još „počasno“-uzvišeno zvanje-položaj: prvog među jednakima. Zasluziti Slobodnozidarski Čekić, je velika čast-priznanje, ali i obaveza. Ono što je u profanom svetu, dirigentska palica, u rukama vode orkestra, to je Čekić u rukama Časnog Starešine. I kao što voda-dirigent orkestra, veštinom sluha-pogleda-osećaja-iskustva. dirigentskom palicom, vešto, dirigentskom palicom „amortizuje“, disonantne tone, čineći melodiju prijatnom za uši slušalaca, tako i Časni Starešina udarcem Čekića osećaj prisutnih u Hramu-Ritualnom radu, čini prijatnijim.*

*Večiti sam Učenik Škole života. I kad bih na tom putu otkrovenja – samospoznaje saznao i “zrno” novoga bio bih presrećan. Zato budi spreman reći sebi “neznalica” sam, jer kada bih, imao, i još jedan život bio bi mi kratak da spoznam tajne Velikog Neimara Svemira.*

U ozračju vremena (podsećanja s Putovanja ka Svetlosti)



Uvodni deo ovog teksta koji pišem: 25.04.6024.G:.I:.S. započecu tekstem koji predstavlja sastvni deo Instrukcije: „Poštujmo one koji su gradili Hram večnosti i predali nam ga u nasleđe: Šta bi rekao naš Brat Đorđe Vajfert napisane i objavljene u časopisu Sirijus (6017.G:.I:.S.): „ Dok umoran, zaglavljjen u “tesnacu“ između profnih i slobodnozidarskih obaveza, razmišljam kako da započnem ovaj tekst, s jedne strane, poruka za porukom mi stižu od Braće i nižu se poput [crno](#)-belih polja Radnog tepiha., s druge strane. Svaka od njih je posebna na svoj način, neka kratka, neka duža.s različitim sadržajem, poput onog: napuštam PL“ĐV“, zavrmzavam status (uzimamam mirovanje), tražiću Časni otpust, odlazim u drugu Obedijenciju, razmisliću ....itd. Nekako, baš u to vreme, imam srćčane smetnje –ustreptao ritam srca, čas tahikardija, čas bradikardija...Usta se osušila a knedla mi u grlu. Mislim, a ne mogu ništa, na brzinu da



smislil/izmislim što bilo u „libeli“ zasnovano na platformi Tri Velika i Tri Mala Svetla. Mudrost me „napustila“, Snaga ponestala, od iscrpljenosti čitanjem/odgovaranjem na poruke Braće...Ponajmanje ima Lepote u ovoj prepisci.

Molim Velikog Arhitektu Univerzuma da mi podari koliko toliko vremena, da odmorim dušu i stabilizujem ritam “posustalog” srca, i na miru hladne glave pročitam sadržaj poruka/pouka koje mi stižu...Na prvi pogled, obradim ih se: piše mi Brat-pišu mi Braća. Međutim, kada dublje počem da analiziram sadržaj-poruke, neke, od njih su ispod svakog nivoa ljudskog-Bratskog (Masonskog) dostojanstva. (Oprostite mi, što, moram to da kažem).

### *Kako sačuvati PL“ĐV“ pitaju se Braća?*

U manjini smo od Braće koja nas napustaju u to vreme (nenajavljeno)-odlaze kojekude...Poruke nas Braće kojima je stalo da sačuvaju PL“ĐV“ su, korektne i dobronamerne, a, da li se zamišljeno može i ostvariti: pitanje za nas koji smo odlučili da ostanemo/stanemo uz našeg Brata Đorđa Vajfertra. U nama provejava Bratska ljubav, težnja i apel da [Bratski lanac](#), ostane, podsećajući nas i opominjući na uzvišenost Slobodnozidarske filozofije, zakletve koju smo činom Inicijacije, dali Velikom Neimaru Svemira, s jedne, časnom Starešini i svojoj Braći koje sam ugledao, kada sam iniciran – kada sam iz Tame, ugledao Svetlost.

Od trenutka kada mi je skinut povez sa očiju, i („položio zakletvu“) da stupam u Bratski Lanac, Starešinstvu i , mojoj, koja su mi ukazala poverenje da zaslužujem da budem s njima u Bratskom Lancu, zakleo sam se da ću sa njima deliti sve radosti, ali, i poteškoće, zarad izgradnje sebe (moralnog-duhovnog pročišćenja i uzvišenja), s jedne, i zidanja Hrama Svetlosti, s druge strane, zarad humanijeg-pravednijeg- moralnijeg društva.

Iako sam, u profanom svetu, po godinama zrelosti, sa završenom školom „materijalističko-ekonomskog“ profila- profesor Univerziteta, odavno na stazi „učitelja ekonomije“ svojevoljno sam prihvatio da budem [Učenik](#) u „školi“ Slobodnog Zidarstva. Nastojao sam da u svome srcu, nađem mesto za svakog od Braće, strajjih-mlađih, poznatijih-priznatijih u Slobodnom Zidarstvu.

Krenuo sam na putovanje.

Svoj put iz Tame ka Svetlosti, od Učenika ka Majstoru Kraljevske umetnosti, shvatio sam, i slediću ga i ubuduće, kao KLESANJE NEOBRAĐENOG KAMENA ka finom podešavanju kamenčića koji ću ugraditi u MOZAIK DREVNOSTI SLOBODNOZIDARSKOG HRAMA.

Pod zakletvom ćutanja, merio sam svoj lični, duhovni,uspeh na putu od tame do svetlosti.

Rukovodeći se načelima Masonske filozofije, dajući prednost: duhovnoj nadgradnji nad, svakodnevnim profanim, materijalnim, karijernim, ambicijama, latio sam Slobodnozidarskog alata, trudeći se da da što je moguće bolje-dublje, spoznam

Slobodnozidarske tajne. Uzor su mi bili utemeljivači Slobodnog Zidarstva: od Andersona, do Dositeja Obradovića, Njegoša, Pupina, Vuka Karadžića, Slobodana Jovanovića, Vajferta itd.), prepoznajući sebe kao: VEČITOG UČENIKA ŠKOLE ŽIVOTA.

Napredovanje-uzdizanje bili su za mene, najveće priznanje i čast koju su mi, moja Braća dodelila, na proputovanju od Tame ka Svetlosti. S druge strane, na ovom proputovanju, svaki od dostignutih stepena: UČENIK – [POMOĆNIK-MAJSTOR](#), predstavljali su za mene, bogatsvo-spoznaju: večite „borbe“ između materijalnog i duhovnog, Ugaonika i Šestara. Kada sam uzdignut u zvanje Majstora, spoznao sam, lepotu i prevagu duhovne, nad, materijalnom odrednicom, Slobodnog Zidara, koji teži da takvim učini i društvo u celini. (Da dobrotu-humanizam pobeđe zlo-materijalnu zaparoženost duha-duše-tela). Istina, moje putovanje se, ovim ne završava, već se i dalje nastavlja.

U podsvesti mi tinja-opminje misao, da ništa nije savršeno tako, da ne može biti još bolje, podsećajući me na obavezu, da se ne smem „uspavati“ na lovorikama dodeljene mi majstorske lente.

Zvanje, Majstor kraljevske umetnosti, jeste priznanje za moralno-duhovno pročišćenje i napredovanje slobodnog čoveka, na dobrom glasu – Slobodnog Zidara na putu ka čovečnosti. To je samo jedna, od „usputnih“ stanica (jedan stepenik), na putu ka krajnjem cilju: osvajanju tajni Slobodnog Zidarstva koje su spoznavale brojne generacije naše Braće-Slobodnih Zidara. Međutim, te tajne će i dalje, postojati, i biti, platforma-poligon na kojem će se polagati zkletvu brojne generacije Slobodnih Zidara, s jedne, „uvežbavati ih-spoznavati“ i prenositi kroz Bratski lanac s generacije na generaciju, s druge strane.. U toj, Slobodnozidarskoj hijerhiji, Majstora KU, prepoznajem kao Brata koji će biti „Mudrac-Svetionik“, Učenicima i Pomoćnicima na putu iz Tame ka Svetlosti.

Stepen-zvanje, Majstora KU ne smemo shvatiti kao “ekskluzivno pravo”, na “Moć”-“Vladavinu Brata nad Bratom”, čežnja za “Čekićem”-Časnim Starešinom Lože, ili pak žal, za izgubljenim “položajem” Časnog Starešine u Bratsvu-Loži Biti Majstor kraljevske umetnosti, je čast, ali i velika obaveza.

S druge strane, biti Časni Starešina PL, je još „počasno“-uzvišeno zvanje-položaj: prvog među jednakima. Zaslužiti Slobodnozidarski Čekić, je velika čast-priznanje, ali i obaveza. Ono što je u profanom svetu, dirigentska palica, u rukama vođe orkestra, to je Čekić u rukama Časnog Starešine. I kao što vođa-dirigent orkestra, veštinom sluha-pogleda-osećaja-iskustva. dirigentskom palicom, vešto, dirigentskom palicom „amortizuje“, disonantne tone, čineći melodiju prijatnom za uši slušalaca, tako i Časni Starešina udarcem Čekića osećaj prisutnih u Hramu-Ritualnom radu, čini prijatnijim.

Nadalje, Slobodnozidarska istorija nas uči, da je Čekić u rukama Časnog Starešine, isto, što i „sablja“-„oružje“-„komanda“ u rukama glavnokomandujućeg „vojskovođe“. Istina, udarcem Čekićem u Slobodnom zidarstvu, na prvi pogled, prividno, ima „blaži“ odjek, jer to Časni Starešina radi u rukavicama. Slobodnozidarska filozofija nas uči, da svaki Brat, a posebno [Majstor](#) KU mora biti “[Sveća](#)”, koja obasjava put iz TAME U SVETLOST,

MERILO DUHOVNE NADMOĆI NAD MATERIJALNIM DOBRIMA-, a ne kao karijerista, iz čije, Slobodnozidarske j duše, kulja ČEŽNJA ZA “VLAŠĆU”-dominacijom nad Braćom.

Brat, [bratski lanac](#) se prepoznaje, ne samo po Starešinstvu-moći, već po bratskoj slozi, ljubavi, empatiji, spremnosti da jedan drugom pomognemo u nevolji, a sve na dobrobit Velikog Neimara Svemira, društva-države u celini. Na žalost, ja sam, posle, svih, ovih dešavanja, zbunjen, “postišen”, a pomalo i “uplašen”. Pred svom Braćom se otvara pitanje: gde se nalazi PL “Đorđe Vajfert”? Kuda želi da krene? S čime želi da krene? S druge strane, otvara s pitanje: ad li mi idemo putem koji nam je odredio Veliki Arhitekta Svemira?

S kojim načelima, moarlnim-duhovnim principima mi želimo da KRENEMO-NASTAVIMO DA IDEMO PUTEM KOJI NAM JE ODREDIO VELIKI NEIMAR SVEMIRA.

Zapitajmo se da li mi sledimo principe- osnovna načela Slobodnog Zidarstva:

**MUDROST,**

**SNAGA,**

**LEPOTA.**

Na kraju, ali ne i po važnosti. U prilogu Va dostavljam moj „Nacrt-pismo“, koji sam, napisao kada je, pre dve godine, nastao raskol u PL”Đorđe Vjfert”. Moj stav je jasan: ostajem u PL”Đorđe Vajfert”. Bratski, molim svu Braću, da nastavimo putem koji nam je odredio Veliki Arhitekta Svemira. Uzgred, kao bliži srodnik Petra Rosića Varnave (srpskog patrijarha, koji je prema nekim izvorima bio Slobodni Zidar), skoro čeiiri decenije, u meni je tinjala radoznalost za spoznajom tajni Slobodnog Zidarstva (spoznavao sam ga, iz literature-izvora koji su mi bil dostupni). Pre pet, godina, želja mi se ispunila: VELIKI NEIMAR SVEMIRA MI JE OTVORIO VRATA DA KRENEM PUTEM KOJI JE TRASIRAO. Neću ga izneveriti. Računam, i na svu, meni dragu-poštovanu Braću. Poštujmo one koji su gradili Hram večnosti i predali nam ga u nasleđe. Mi smo samo karika u Bratskom Lancu, koji su „projektovali“ ranije generacije Slobodnih Zidara i osatvile nam ga u umanet. Time ćemo se, najbolje odužiti, Velikom Neimaru Svemira i našem Bratu Đorđu Vajfertu, čije ime nosi naša Poštovana [Loža](#), i čije ime je ispiasno na našim lentama.

I dok stegnutih ruku u Bratskom Lancu izgovaram reči: Bratstvo-Jedinstvo-Sloboda do mene dopiru zvuci Mocartove „Frule“, Mokranjčevih „Rukoveti“, Geteovog „Fausta“, a pred očima mi „Mudrost“ Čerčila, De Gola, Napoleona i Vojvode Mišića („ ko zna taj i može“). S druge strane, dok šaljem bratstvu energiju Bratu koji je u „nevolji“ u podsvesti mi odzvanjaju „Misli o dobru i zlu“ Vladike Nikolaja Velimirovića. Njima se pridružuje i P:P. Njogoš, s porukom: „Tvrđ je orah voćka čudnovata..“

Uzdignimo Bratska srca.

Neka Veliki Neimar Svemira dozvoli da Gradnja uspe.

**Brat S.Ć. MKU,**

**25.04.6024.G.:I.:S.**

**BP: 3×3.**

**S osobitim uvažavanjem.**

## 61-3 Đorđe Vajfert

by [Sirijus](#)  
in [Sirijus broj 61](#)

Želim da vam večeras iznesem jedan tekst o jenom čoveku i Masonu iz novije Srpske istorije, čije ime i nosi ova Poštovana [Loža](#).



Kao što već svi prepoznajete reč o Velikom Đorđu Vajfertu. Đorđa Vajferta svi poznajemo, to je onaj gospodin koga vrlo često gledamo, a i on nas, sa naše novčanice apoena 1000 dinara.

Rođen u Pančevu 1850 godine 15 dana meseca juna, od roditelja etničkih Nemaca majke Ane i oca Ignjata tada građana Mađarske i Austrugarske. Te krajeve je početkom IX veka naselio njegov deda Georg, koji se početkom bavio trgovinom da bi kasnije svoje poslove proširio i na pivarstvo. Njegov otac Ignjat koji je zanat izučio u nemačkim pivarama kod majstora Sodelmajera u Minhenu i sam postaje školovani pivar. U to vreme u Pančevu Vajfertovi su sagradili i posedovali najveću pivaru na Balkanu. Đorđe rođen kao dete bogatih roditelja nije pretpostavljao da će i sam jednog dana postati jedan od najbogatijih i najpoznatijih imena Balkana za čije će ime čuti i Evropa. Đorđe završava nemačku osnovnu školu i mađarsku gimnaziju u Pančevu, trgovačku akademiju završava u Budimpešti 1869. Godine, a porodica ga šalje u Vajenstefan (Vajenštofen) jedno mesto pored Minhena gde završava Ekonomsku pivarsku akademiju 1872, te postaje jedan od prvih školovanih pivara na Balkanu. Po povratku u Srbiju zajedno sa ocem zida pivaru na Smutekovcu, današnjem Topčiderskom brdu. Međutim pre njegovog povratka njegovi otac i deda su zakupili „Kneževu“ pivaru ili Bajlonovu pivaru, odnosno pivaru koju sada zovemo stari BIP, a pomenuta zidana nova pivara na Topčideru je sadašnji BIP. Novozidana pivara BIP daje se na upravljanje upravo mladom Đorđu koji se u Beograd

doselio upravo u kuću – vilu koja ja izgrađena ispred same pivare i koja tu i dan danas stoji . Na samom početku rada uočava da je jedan od problema kojim se susreće nedostatak dobrog uglja te taj problem rešava traženjem i dobijanjem koncesija nad rudnikom uglja u Kostolcu čime značajno unapređuje svoju proizvodnju. Ohrabren početnim uspesima svu dobit ulaže, može se reći avanturistički ili teran nagonom velikog i hrabrog preduzetnika u istraživanje i otkrivanje rudnih blaga po Srbiji. Nakon rudnika u Kostolcu, Đorđe Vajfert je otvorio mnoštvo rudnika, kao da se u njemu razvila neka posebna strast ka tome. Međutim, nije uvek imao sreće. Otvorio je davno napušteni rudnik žive na Avali, a u selu Ripanj podigao topionicu, ali nažalost žive tamo gotovo da nije ni bilo. Nije imao sreće ni sa rudnikom olova “Sveta Ana” na Deli Jovanu, kao ni sa rudnikom “Sveta Varvara” na Peku. Istraživao je na Miroču, Rudniku, Zlotu... Mnogi rudnici koje je otvarao su se vrlo brzo pokazali kao neprofitabilni, a on je stavljao imovinu pod hipoteku, izdavao menice i na kraju dogurao dotle da je nastala izreka “Dužan kao Vajfert”. Novac je odlazio, pa je Vajfert morao da proglasi prvi bankrot. No i pored toga je uspeva da se, zahvaljujući pivari, povrati. Pivara je bila jedino što je imalo kontinuirani profit, a zasluga za to pripadala je i Vajfertovom vernom knjigovođi Areri. On je pivaru na Topčideru uspeo da sačuva od odlaska na doboš više puta. Ipak nije baš sve išlo kako treba, pa pored brojnih promašaja u otvaranju novih rudnika zapada u velike finasijske probleme. Sve tadašnje Beogradske banke su mu okrenule leđa, osim Trgovačke Banke čiji direktor Miloš Tucaković prihvata Vajfertovu menicu i odobrava mu zajam od tadašnjih 50.000 dinara u zlatu koji Vajfert u celokupnoj sumi ulaže u rudište bakra kod Bora i time stvara rudnik bakra Bor. Zahvaljujući mnogim ulaganjima u rudarsko istraživačke poslove smatra se i rodonačelnikom rudarstava u Srbiji. Ispostavlja se da je Vajfert otkrio glavno rudište bakra u blizini Bora, a time i Borski rudnik. On je 1903. godine postao i njegov prvi vlasnik, seoce Bor postalo rudarski grad, a Đorđe Vajfert najbogatiji čovek u Srbiji dobivši nadimak “otac srpske rudarske industrije”. Zahvaljujući novcu od rudnika proširio je pivaru, a u Sremskoj Mitrovici i u Nišu je otvorio pivarske pogone. Vrlo brzo njegovo pivo postalo je najpoznatije u Srbiji. Ovaj pivar je bio daleko ispred svog vremena. Ljude i gradove povezivao je gradeći pruge i puteve, a podizao je kompletna radnička naselja,

Jedan je od osnivača Narodne Banke Srbije i njen prvi guverner od 1890 godine gde stiče velike zasluge za održanje vrednosti dinara te olakšanje kreditnih poslova u Srbiji. Guverner je bio od 1890. do 1902. godine kao i od 1912. do 1926. godine kao i doživotni počasni guverner. U prvom svetskom ratu 1915. godine kompletan trezora banke prebacio je u Marsej gde je banka radila do kraja rata. Godine 1919 pretvara Narodnu Banku Srbije u Narodnu Banku Srba, Hrvata i Slovenaca. Bio je dobrovoljac u Bugarskom-Srpskom ratu, odlikovan medaljom za hrabrost, jedna od mnogih sa kojom je želeo da bude sahranjen. Bio je Nemačkin po poreklu a za sebe je umeo da kaže da je Srbin po opredeljenju, a državljanstvo Srbije dobio je 1873 godine, kada se i oženio Marijom Gisner.

Veliki kolekcionar i numizmatičar, svoju numizmatičku zbirku od 14.000 eksponata poklonio je Beogradskom univerzitetu, a Muzej grada Beograda od njega dobija kolekciju od 250 gravira, karata i slika glavnog grada. Kao velikom dobrotvoru jako je

teško pobrojati sve njegove poklone a kao jedan od primera je i poklon zemljište na kome je danas bolnica Dr.Dragiša Mišović.

Teško je pobrojati sva udruženja, naučna, prosvetna i humanitarna, kojima je Vajfert bio osnivač ili dobrotvor. Bio je počasni predsednik Industrijske komore, predsednik "Novčanog zavoda Beogradske zadruge", predsednik Upravnog odbora "Samostalne monopolske uprave Kraljevine Srbije" i predsednik pančevačke "Pučke banke". Jedan je od osnivača i potpredsednik finansijskog odbora društva „Svetog Save". Takođe, bio je i osnivač, a kasnije i predsednik društva „Kralj Dečanski" za zbrinjavanje i obrazovanje gluvoneme dece, na čijem čelu je ostao sve do smrti, a omogućio je i dobijanje kredita za podizanje zgrade fonda na Vračaru. U dobrotvorne svrhe poklanjao je imanja. Beogradskom ženskom društvu poklonio je zemljište na Dedinju i dao kreditnu granciju za „Dom gospođa Svete Ane". Takođe, na Dedinju je ustupio, potpuno besplatno, zemljište za "Društvo beogradskih žena lekara", gde su one uz pomoć žena lekara iz škotske sazidale bolnicu. Zajedno s Edinburškim savetom škotskih žena i Londonskim savetom škotskih žena, Vajfert je finansirao izgradnju Bolnice za žene i decu u Tiršovoj ulici u Beogradu, današnju "Tiršovu". Srpskoj akademiji nauka i umetnosti dao je veliku donaciju i garanciju za kredit za izgradnju zgrade u današnjoj Knez Mihailovoj ulici. Pomagao je i Udruženja gostioničara i hotelijera, Kelnerski fond i Udruženje beogradskih piljara. O svom trošku 1924. godine, a za svoj rodni grad Pančevo, sagradio je rimokatoličku župnu crkvu „Svete Ane" i portalnu zgradu na rimokatoličkom groblju. Jednu pravoslavnu crkvu Svetog Đorđa podigao je u Glogovcu kod Bora, a drugu svojim Pančevcima. Ta lepa bogomolja i danas postoji. Najpre je trebalo da bude kapela u kojoj bi bili sahranjeni Vajfertovi roditelji Ignjat i Ana, ali Srbi iz Pančeva požalili su mu se da nemaju pravoslavnu crkvu sa tornjem i satom koji bi svi mogli da vide i crkva je nikla.

Na opasku da nije štedljiv odgovarao je: "Treba davati da bi se opet steklo". A evo i jedne anegdote... Dođe Vajfert u kancelariju neki seljak s juga Srbije, koji je imao nešto ušteđevine, ali mu je nedostajalo 500 dinara da otvori aščinicu – restoran domaće kuhinje. Onako neukom, neko mu je rekao da do novca može doći putem menice, pa je potražio prvu banku. Međutim, tamo su rešili da se našale, te ga pošalju u Narodnu banku i objasne da menicu treba da potpiše neki Vajfert. I taj seljak poslušao, otišao do Narodne banke, provukao se pored portira, našao kancelariju tog, nekog Vajferta i pravo s vrata reče: "Ti li si, bre, taj Vajfert koji potpisuje menice? De, turi si potpis i meni." Vajfert je odmah shvatio da je nesrećnik nasamaren, ali ga je oduševila njegova otvorenost i prostodušnost. Osmehnuo se i setio svoje pozajmice od 50.000 dinara u zlatu. Stavio je paraf i dodao da on lično garantuje za vraćanje seljakovog duga. Seljak se vratio u banku odakle su ga poslali kod Vajferta i tresnuo im menicu na sto.

Da se zapitamo kakv je to čovek bio, humanista, dobrotvor i aktivista, kakav je to bio sjajan graditelj, suviše je pitati se da li je bio Mason. Da bio je Mason , Slobodni zidar.

Masonske veze su značajan posrednik u prenošenju filozofskih i političkih koncepcija građanskog društva. Opšte je prihvaćeno da je karakter društvenog delovanja masonerije, još od njenih začetaka, usmeren ka kulturnom, filantropskom, ali i političkom polju. Od 1908. godine, kada su srpski masoni došli pod zaštitu Velikog Orijenta Francuske, a što

je podržao i Leon Deko, tadašnji francuski poslanik u Beogradu i aktivni član srpske lože „Ujedinjenje”, značajan uticaj na francusko-srpske odnose imala je ova vrsta veza i saradnje. Međutim, to nije bio početak veza između srpskih i francuskih masona. Saradnja je otpočela devet godina ranije, kada su mnogi srpski intelektualci posećivali Pariz i ostvarili brojne kontakte sa francuskim intelektualcima. Tada došlo je i do kontakta masona. Bitan uticaj masonskih organizacija u Srbiji i njihov uticaj na srpsku politiku bio je izražen krajem 19. veka. Godine 1894. Svetomir Nikolajević izabran je za predsednika Vlade Kraljevine Srbije, a u istom periodu ministar prosvete Andra Đorđević je rekao da pripada „humanoj, kulturnoj i patriotskoj ustanovi Slobodnih zidara”. Bio je to prvi javni istup dve ugledne ličnosti u državnoj hijerarhiji koje su istakle svoju Slobodno Zidarsku pripadnost. Povezivanjem francuskih i srpskih masona, koji su u okvirima svojih profesija bili aktivni na polju nauke, ekonomije, prosvete, diplomatije i politike, ostvareno je preplitanje zvaničnih i nezvaničnih sredstava uticaja Francuske u Srbiji, kao i afirmisanje srpskih nacionalnih ciljeva u Francuskoj. To su one godine prijateljstva i bratstva između dve naše zemlje koje istorija pominje kao “zlatne godine” novije srpske istorije, pune junaštva, časti, prosvetnog, kulturnog, ekonomskog napretka.

Dostupni izvori kažu da je Đorđe Vajfert iniciran u loži “Demokratija” u Budimpešti 1890. godine, a da je predsedavao ložom srpskih slobodnih zidara “Pobratim” osnovanoj 1890. godine. Za Velikog Komandera Vrhovnog Saveta Drevnog i Prihvaćenog Škotskog reda Srbije izabran je 1912 godine 9 dana meseca maja kada je i uzdignut na 33.stepen, a za Velikog Majstora Velike lože Srba, Hrvata i Slovenaca, kasnije Velike Lože Jugoslavije, izabran je 1919. godine. Za vreme njegovog komanderstva, je održan ”Svetski Kongres Masona” 1926. godine, u Beogradu a upravo iz tog perioda ostala je zabeležena i ova priča: Naime, svetskom kongresu prethodili su burni pregovori oko mesta održavanja. Jedna od glavih tačaka ovog susreta masona iz celog sveta bila je ideja o izmirenju sa masonima iz Nemačke. Mišljenje većine loža bilo je da germanska braća nisu učinila dovoljno da spreče Prvi svetski rat koji je gurnuo svet u do tada nezapamćenja razaranja i stradanja. Nemačka delegacija je činila sve da se kongres održi u nekom nemačkom gradu – Beču, Berlinu ili Minhenu, a nikako ne u Beogradu – prestonici države koja je prva napadnuta u ratu. Pritisak je vršen i na Đorđa Vajferta, kao etničkog nemca da podrži tu inicijativu. Priča kaže da je slavnog industrijalca na jednom od pregovora jedan brat pitao kako on, Nemač po rođenju, poreklom iz donje Austrije, može glasati za Beograd, pre nego za neki nemački grad. Vajfert ga je samo pogledao i jednostavno rekao: “Gospodine, ja sam Nemač po rođenju, a Srbin po opredeljenju!”

Kongres je održan u Beogradu 1926. godine i imao je moto: “U znak mira”, bio je pod pokroviteljstvom Međunarodne masonske asocijacije i prisustvovali su predstavnici obdinijenija ili loža iz 15 evropskih i dve prekomorske države. Ovo je nešto štao sam ja uspeo ili veovatnije deo nečega što sam ja supeo da pronađem, zapišem i Vama prenesem, a sigurno ostaje još mnoga toga što nisam uspeo, što stvara i otvara mogućnost da se o velikom Đorđu još istražuje i pronalazi.

Orijent BEOGRAD

PL D.V.

MKU Brat B.R.



## 61-4 Pitagorejstvo – Pitagora i pitagorejci

by [Sirijus](#)

in [Sirijus broj 61](#)



Ko je zapravo bio Pitagora?

Prva asocijacija na Pitagoru je Pitagorina teorema, o kojoj smo svi učili još u osnovnoj školi. Pitagora je bio drevni grčki matematičar, filozof i osnivač pitagorejske škole, koja je imala veliki uticaj na razvoj civilizacije. Poznat je po svojim doprinosima u oblasti matematike, a najpoznatiji je po Pitagorinoj teoremi, koja govori o odnosu stranica pravouglog trougla. Međutim, on nije bio samo matematičar, već je bio i filozof i verski lider. Njegova filozofija kombinuje elemente matematike, metafizike, etike i religije.

Pitagorejstvo predstavlja filozofski i religijski pokret koji se razvio oko 6. veka p. n. e., čiji je osnivač bio Pitagora. Pokret se odlikovao spojem matematičkih principa, mističizma, filozofske spekulacije i stroge etičke discipline. Članovi ovog pokreta, ili je možda bolje reći ove škole, nazivani su Pitagorejci. Pitagora je bio ključna figura ovog pokreta, a njegovo učenje ostavilo je dubok trag na kasniju grčku filozofiju, utičući na dela Platona i Aristotela.

Pitagorino životno putovanje je obavijeno velom tajni i legendi. Smatra se da on sâm nije ostavio nijedan pisani trag. Svi istorijski izvori koji o njemu pišu nastali su stotinu i više godina kasnije od vremena u kojem je živio, tako da je teško razlikovati legendu od istorijske istine.

U daljem tekstu, kroz životni put Pitagore, pokušaću da dam osnovu za razumevanje Pitagore i pitagorejstva, da ukažem na doprinose koje je dao čovečanstvu i ukažem na vezu sa Mazonerijom.

Rođen je oko 570. godine p. n. e. na ostrvu Samos, koje se nalazilo u blizini obale Male Azije. Legenda kaže da je njegovo rođenje bilo predviđeno od strane proročice Pitije iz hrama u Delfima. Pitagorinim roditeljima, Menesarku, trgovcu, i Parteni, njegovoj ženi, predskazano je rođenje sina čija će se lepota i mudrost izdvojiti među ljudima, kao i to da će njegov život obilovati doprinosima koji će koristiti čovečanstvu. Priče koje prate

Pitagorino rođenje uključuju i elemente natprirodnog. Smatra se da je Pitagorina majka zatrudnela posredstvom božanskog duha, dok je njegov otac imao viziju u kojoj je saznao da će njegovo dete, rođenjem kroz božansko začeće, značajno doprineti dobrobiti ljudi. Ova legenda o devičanskom rođenju verovatno je dobila na značaju nakon Pitagorine smrti, kako bi se njegov lik uzdigao iznad mere običnog smrtnika, što je doprinelo kasnijem viđenju Pitagore kao *Božanskog učitelja*.

O njegovom detinjstvu i ranoj mladosti malo se zna, ali pretpostavlja se da je njegova porodica bila dobrostojeća i da su mu prvi učitelji bili Tales iz Mileta i njegov [učenik](#) Anaksimandar. Od njih je Pitagora verovatno naučio osnove matematike, astronomije i muzike, što su bile discipline koje će kasnije postati stubovi njegovog učenja.

Veruje se da je Pitagora proveo mnogo godina putujući, tragajući za znanjem. Prvo je putovao u druge delove Grčke. Neko vreme proveo je i u Trakiji, gde je, u društvu vernika orfičkih običaja, bio iniciran u orfičke [misterije](#). Putujući preko Male Azije konačno je došao do Egipta čijim je misterijama bio posebno impresioniran. Smatra se da je tamo proveo više od dvadeset godina učeći od sveštenika i mudraca, upijajući njihova znanja o matematici, astronomiji, muzici i religiji. Oko 525. godine p. n. e., Persija je pokorila Egipat, a Pitagora biva zarobljen i odveden u Vavilon u zarobljeništvo. Tu se sreće sa učenjem Zaratustre i biva iniciran u njihove maternitetske misterije. Ova iskustva duboko su uticala na njegovo kasnije učenje i praksu.

Nakon povratka na Samos, pun entuzijazma, mudrosti i energije koju je prikupio, želeo je da osnuje zajednicu, gde bi propovedao sve ono što je naučio tokom vremena putujući i učeći. Osnovao je školu pod nazivom „Pitagorin polukrug“. Međutim, prelepa i bogata zemlja, koje se rado sećao iz mladosti, bila je razorena usled korupcije i škola nije imala mnogo uspeha. Zbog toga je oko 530. godine p. n. e. odlučio da se preseli u Kroton (na teritoriji današnje Italije), gde je pronašao plodno tlo za svoje ideje.

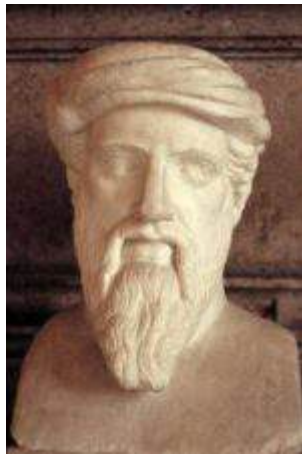
### Organizacija Bratstva

U Krotonu je osnovao školu koja je kombinovala elemente mističnog bratstva i akademije. Njegovi studenti su živeli zajedno, u bratsvu, odričući se privatne imovine i posvetivši se proučavanju matematike, muzike, filozofije i etike.

Organizacija bratstva bila je neobično stroga i kompleksna, s jasno definisanim pravilima i običajima koji su odražavali njegove filozofske i duhovne ideale. U samom srcu Pitagorinog bratstva ležala je ideja o zajednici koja živi u skladu s principima koji su kombinovali duboku povezanost sa kosmosom, disciplinovan život i moralnu čistotu.

Članovi bratstva, među kojima je bilo i žena, živeli su zajedno, deleći imovinu i posvećujući se životu ispunjenom učenjem, meditacijom i ritualom. Nosili su jednostavnu belu lanenu odeću, hranili su se vegetarijanski. Za nove članove postojao je period ćutanja koji je trajao pet godina. Praktikovali su apstinenciju od ličnih zadovoljstava. Ove prakse nisu bile samovoljne, one su odražavale Pitagorino učenje o važnosti harmonije duše i tela, kao i potrebi za disciplinom u postizanju duhovnog prosvetljenja.

Pored ovih duhovnih i etičkih praksi, bratstvo je imalo strogu hijerarhiju i sistem inicijacije. Bratstvo je bilo veoma liberalno i otvorilo je članstvo u zajednici i za žene. Novi članovi su prolazili kroz obredne inicijacije i podučavani su tajnama bratstva postepeno, napredovanjem kroz različite nivoe znanja i duhovnosti. Postojala su tri stepena u hijerarhiji. Prvi stepen- *Matematikus*, gde se ovladavalo matematikom i geometrijom, drugi stepen – *Teoretik*, gde se [kandidat](#) bavio površnim primenama egzaktnih nauka. Treći stepen – *Elektus*, koji je omogućavao kandidatu da nastavi napred u svetlost najpunije iluminacije koju je bio sposoban da apsorbuje. Tek nakon što je kandidat dostigao nivo Elektusa, bio bi mu dozvoljen lični kontakt sa Pitagorom. Ovaj sistem je omogućio održavanje tajnosti učenja i osigurao da se ono prenosi samo onima koji su bili smatrani dostojnima.



### Učenje Pitagore i Pitagorejaca

Pitagorina filozofija je u drevni svet uvela dva revolucionarna koncepta: verovanje u reinkarnaciju ili metempsihozu i ideju da su brojevi temelj svega što postoji. Ovde je bitno istaći da je iz filozofije broja proistekla teorija harmonije. Sve druge Pitagorine doktrine, koje pokrivaju širok spektar tema poput etike, društvenog poretka, geometrije, muzike, astronomije i posebno religijskih uverenja, neodvojivo su povezane s ovim osnovnim idejama.

Pitagorejci su verovali u besmrtnost duše i učenje o reinkarnaciji, što je dodatno motivisalo njihov etički i duhovno disciplinovan način života. Od svih učenja, najranije je potvrđeno učenje o seobi duša, na šta nam ukazuje citat iz Ksenofanove poeme:

*„A kada se jednom našao kod psa koga udarahu  
kažu beše žalostan i ovakvu reče reč:  
„Prestani, ne šibaj, jer zaista prijatelja čoveka to je  
duša, koju prepoznah čuvši je da viče““.*

Smatrali su da je duša vezana sad za ovo živo biće, sad za ono, ispunjavajući tako [krug](#) neminovnosti. Verovali su da duša može preći u više ili niže oblike postojanja, u zavisnosti od moralnih i duhovnih dostignuća pojedinca, što je bio snažan podsticaj za članove bratstva da žive u skladu s Pitagorinim etičkim načelima.

Pitagorino učenje bilo je zasnovano na verovanju da su brojevi suština svega. Brojeve treba shvatiti i kao materiju koja čini svet i kao sredstvo da se on razume i opiše. Materija se u osnovi sastoji od tačaka, pravih, ravni i geometrijskih tela, koje simbolično predstavljamo brojevima 1, 2, 3, i 4 (prava je određena sa dve, ravan sa tri, a geometrijsko telo sa četiri tačke). Zbir ovih brojeva je 10 (*dekada*), po Pitagorejcima savršen broj. Ovaj broj može da se predstavi geometrijskom figurom zvanom *tetrakis* koja je sastavljena od deset tačaka raspoređenih u obliku jednakostraničnog trougla, predstavljajući brojeve od 1 do 4. Ovi brojevi simbolički predstavljaju osnovne elemente iz kojih je izgrađen kosmos: *monada* – jedinica, koja simbolizuje jedinstvo i suštinu svih stvari; *dijada* – dvojka, koja predstavlja dualnost i suprotnost; *trijada* – trojka, spajanja monade i dijade, [simbol](#) harmonije i savršenstva i *tetrada* – četvorka, koja simbolizuje materijalni svet sastavljen od četiri elementa. *Tetraktis* je predstavljao ključ za razumevanje same prirode. Smatralo se da se u njemu krije tajna kosmosa.

Pitagorejci su imali stav da je neparni broj ograničen, pa samim tim i određen, savršen, bolji nego parni broj koji je neodređen i nesavršen. Iz ovog su sastavili tabelu deset suprotstavljenih pojmova iz kojih se proizvodi sve ostalo. To su: 1. ograničeno – neograničeno; 2. parno – neparno; 3. jedno – mnogo; 4. desno – levo; 5. muško – žensko; 6. mirno – pokretno; 7. ravno – savijeno; 8. svetlo – tamno; 9. dobro – zlo i 10. kvadrat – pravougaonik.

U ovom učenju o suprotnosti, možemo naći korene logike, Bulove algebre i binarnog sistema koji su se razvijali tokom dalje istorije.

Logika se bavi principima ispravnog zaključivanja. U kontekstu pitagorejske dijade, može se videti analogija u načinu na koji logika razmatra binarne opozicije poput istinito/lažno ili postoji/ne postoji. Logika koristi binarnu strukturu za modeliranje valjanosti argumenata, gde svaka izjava može biti ili istinita ili lažna.

Bulova algebra, koju je razvio *George Boole*, matematički je okvir koji se koristi za analizu logičkih operacija. Koristi binarni sastav vrednosti (0 i 1, ili tačno i netačno) za predstavljanje logičkih izjava i operacija nad njima. Ovaj sastav koristi koncept dijade, gde suprotnosti (0 i 1) formiraju osnovu za kompleksnije logičke strukture.

Binarni sastav, koji koristi samo dva znaka (obično 0 i 1), temelj je digitalne elektronike i računarske tehnologije. Ovaj sastav može se posmatrati kao direktna primena pitagorejskog koncepta dijade u tehnologiji, gde svaki bit predstavlja minimalnu jedinicu informacija, a dualnost 0 i 1 omogućava reprezentaciju i obradu kompleksnih podataka.

Pitagorino razumevanje sveta kao interakcije suprotnosti može se smatrati filozofskom osnovom za razvoj binarnih i logičkih sistema koji su ključni za modernu nauku i tehnologiju. Ova povezanost naglašava kontinuitet misli od antičke filozofije do savremenih matematičkih i tehnoloških dostignuća, pokazujući kako drevne ideje i dalje oblikuju naše razumevanje i manipulaciju svetom.

Numerička filozofija proširena je na različite aspekte sveta, uključujući muziku, astronomiju i etiku. Pitagorejci su verovali da su položaji i kretanja nebeskih tela podložni matematičkim zakonima, što je dodatno ukazivalo na kosmičku ulogu brojeva. Tvrdili su da je spoznaja prirode moguća jedino spoznajom brojeva i brojevnih proporcija, što su nazivali harmonijom. Koncept harmonije proistekao je iz matematičko-muzičkih eksperimenata. Pitagorejci su otkrili da muzički tonovi mogu biti izraženi kroz precizne numeričke odnose. Utvrdili su da određeni odnosi dužina žica daju ugodan (konsonantan), tj. harmoničan zvuk, dok neki drugi odnosi dužina žica daju neugodan (disonantan) zvuk. Dva tona su konsonantna (harmonična) ako im frekvencije stoje u pravilnom odnosu malih prirodnih brojeva, brojeva 1, 2, 3 i 4. Ovi odnosi između frekvencija stvaraju konsonantne tonove tj. harmonične zvuke koji deluju u univerzalnom skladu sa sveobuhvatnom teorijom harmonije u Univerzumu. Ovo je potvrdilo njihovo verovanje da numeričke harmonije leže u osnovi svega u prirodi.

Zvuk su posmatrali kao ključni element ekspresije i sredstvo za delovanje na dušu, videći muziku kao jedan od najvećih darova koji su dobili od bogova. Ritmovi koji su prisutni u prirodi i u ljudima od rođenja nisu bili nešto što se može izmisliti, već čovek može samo da se uskladi s njima i na taj način teži da ih shvati i oblikuje. Stoga su ritmovi bili viđeni kao odrazi duše ili izrazi ličnosti, a muzika je definisana harmonijom koja spaja suprotnosti u jedinstvo Univerzuma.

Kretanje nebeskih tela percipirali su kao dokaz svoje teorije da je univerzalni poredak zasnovan na matematičkim principima, odnosno na brojevima. Ova povezanost brojnih odnosa unutar muzike i astronomije dovela ih je do formiranja *teorije o harmoniji sfera*. Prema njihovom shvatanju, nebeska tela se kreću u skladu s matematičkim proporcijama, stvarajući tako *božansku muziku sfera*, magičnu harmoniju, koja je za ljudske uši gotovo neprimetna, budući da smo na nju toliko navikli da je smatramo običnom. Kretanje nebeskih tela su smatrali plesom oko vatre sveta koji je praćen muzikom koja je po svojoj lepoti i harmoniji mnogo superiornija i harmoničnija od bilo koje muzike koja može biti stvorena na Zemlji i koja je izvan ljudske sposobnosti stvaranja.

Zaključak koji se može izvući iz pitagorejskih učenja o kretanju nebeskih tela i njihovom shvatanju kosmosa ukazuje na rane naznake teorije heliocentričnog sistema. Iako direktna veza između Pitagorejaca i heliocentričnog sistema kakav je kasnije formulisan u radovima Nikole Kopernika možda nije eksplicitno izražena, njihova percepcija kosmosa uređenog po matematičkim principima, može se smatrati osnovom za kasniju evoluciju astronomske misli ka heliocentričnom modelu.

Etičko učenje Pitagore i njegovih sledbenika temeljilo se na ideji o životu u skladu s prirodom i kosmičkom redu. Vrlina i moralna čistota smatrani su neophodnim za duhovno uzdizanje i harmoniju duše. Pitagorejci su promovisali ideale pravednosti, umerenosti i samokontrole, videći ih kao ključne za održavanje individualne i društvene harmonije.

Kroz svoje učenje o brojevima, muzici, kosmosu i etici, Pitagora i njegovi sledbenici ostavili su trajan uticaj na kasniju filozofiju i nauku, postavljajući temelje za mnoge

koncepte koji i danas zauzimaju značajno mesto. Njihova težnja za skladom između čoveka, prirode i kosmosa ostaje jedno od najinspirativnijih dostignuća antičke misli.

Zajednica Pitagorejaca se odlikovala čvrstim međusobnim vezama, koje su se ogledale u visokom stepenu prijateljstva i solidarnosti među njenim članovima, kao i u sposobnosti da deluju dosledno i organizovano. Ovi aspekti njihove prakse bili su značajni za izgradnju i održavanje njihove zajednice, ali su takođe odražavali i dublje filozofske principe o strukturi i uređenju društva.

Pitagorejci su svoje znanje ljubomorno čuvali, što je možda bio odraz njihove želje da očuvaju čistotu i integritet svojih učenja, ali i manifestacija nepoverenja prema spoljnom svetu. Ovo je dovelo do percepcije da su bili tajnoviti ili elitistički u odnosu na šire društvo. Držanje znanja samo unutar zajednice moglo je takođe biti i mehanizam očuvanja moći i uticaja.

U političkom smislu, Pitagorejci su zauzimali autoritaran stav, verujući u strogo uređeno društvo vođeno neprikosnovenim pravilima. Njihova politička filozofija bila je utemeljena na ideji da ljudska priroda ima tendenciju ka haosu i anarhiji, i da je stoga potrebna stalna kontrola i nadzor da bi se očuvala društvena harmonija. Ova perspektiva otkriva značajnu razliku između njihovog shvatanja kosmičkog poretka, zasnovanog na harmoniji i matematičkoj preciznosti i njihove percepcije ljudske prirode kao prirodno sklone neredu.

Može se zaključiti da su Pitagorejci bili duboko angažovani ne samo u teoretskim razmatranjima o univerzumu i njegovim zakonitostima, već i u praktičnim pitanjima organizacije društva i vlasti. Njihova filozofija nije bila ograničena na apstraktne spekulacije, bila je duboko ukorenjena u konkretne socijalne i političke realnosti njihovog vremena, odražavajući kompleksan odnos između idealnog i realnog, između kosmičke harmonije i ljudskih izazova.

### Ustanak na Krotonu i proterivanje Pitagorejaca

Pitagorinu školu u Krotonu mnogi su smatrali za političko udruženje što su obrazlagali činjenicom da je aristokratija južne Italije podržavala Pitagoru i otvaranje njegovih škola u ovom delu tadašnje Velike Grčke. Vremenom su Pitagorino bratstvo i njihova politička i društvena učenja, odsustvo demokratije, kao i ekskluzivnost ovog bratstva, doveli do javnog neprijateljstva. Oko 510. godine pre nove ere, izbila je pobuna protiv Pitagorejaca, što je dovelo do njihovog proterivanja iz Krotona i uništenja njihovih domova i škole.

Okolnosti na koji je Pitagora umro postoji više verzija. Neki izvori navode da je ubijen tokom pobune u Krotonu, dok drugi sugerišu da je umro od gladi u izgnanstvu. Bez obzira na okolnosti njegove smrti, njegovo učenje i njegovo bratstvo su ga nadživeli.

Iako je originalno bratstvo bilo raspršeno, Pitagorino učenje nastavilo je da se širi i evoluirati. Njegovi sledbenici, poznati kao Pitagorejci, nastavili su da istražuju i razvijaju

njegove ideje, posebno u matematici i filozofiji, što je imalo značajan uticaj na dalji razvoj civilizacije.

### Slobodno zidarstvo i pitagorejstvo

Slobodno zidarstvo i pitagorejstvo su dva naizgled različita pojma, čiji su koreni u različitim periodima ljudske istorije. Kao što smo iz prethodnog videli, pitagorejstvo se javilo oko 6. veka p. n. e.

Slobodno zidarstvo je bratska organizacija koja se pojavila u svom modernom obliku u 17. i 18. veku. Njegovi počeci leže u srednjovekovnim esnafima kamenorezaca i uključuju simbolizam i rituale inspirisane različitim istorijskim i filozofskim tradicijama.

Veza između pitagorejstva i Slobodnog zidarstva zavređuje posebnu pažnju zbog dubokih filozofskih i simboličkih paralela koje povezuju ove dve tradicije, uprkos vekovima koji ih razdvajaju. Obe grupe deluju unutar okvira koji promovise duhovno usavršavanje, moralni integritet i potragu za skrivenim znanjem kroz simbole i alegorije. Pitagorejstvo je sa svoje strane, izgradilo temelje koji se odražavaju u mnogim aspektima Slobodnog zidarstva, uključujući strogu hijerarhiju, inicijacijske rituale i verovanje u moć simbola.

Simbolika brojeva kod Pitagorejaca pronalazi odjek u slobodnozidarskoj tradiciji, gde brojevi takođe igraju ključnu ulogu u simbolizmu i ritualima. Pitagorejski koncept harmonije svemira, izražen kroz matematičke proporcije, prisutan je i unutar Slobodnog zidarstva, koje takođe teži razumevanju univerzalnog reda kroz geometriju i arhitekturu.

Jedan od najznačajnijih doprinosa pitagorejstva Slobodnom zidarstvu je koncept besmrtnosti duše. Pitagorejci su verovali u transmigraciju duša (reinkarnaciju), ideju da duša nakon smrti tela prelazi u drugo telo i da se ovaj proces ponavlja dok duša ne dostigne konačno oslobođenje. Ovo verovanje implicira postojanje višeg, duhovnog reda i prirodni zakon koji nadilazi fizički svet, koncepte koji su duboko ukorenjeni i u filozofiji Slobodnog zidarstva.

Slobodno zidarstvo, sa svoje strane, promovise ideju o duhovnom razvoju i besmrtnosti duše kroz svoje rituale i učenja, naglašavajući moralnu i etičku dimenziju života kao put ka duhovnom usavršavanju i prosvetljenju u životu kao pripremu za ono što sledi.

Takođe, i Pitagorejci i Slobodni zidari dele posvećenost tajnosti i ekskluzivnosti u svojim učenjima i praksama, što je doprinelo stvaranju aura misterije oko oba pokreta. Ova tajnovitost služila je kao sredstvo zaštite znanja i učenja, ali i kao put za unutrašnje usavršavanje članova kroz postupno otkrivanje dubljih istina.

Pitagorejsko nasleđe, sa svojim bogatim simbolizmom, filozofijom i etičkim učenjem, nastavlja da inspiriše i osvetljava put ka višem razumevanju i harmoniji, kako u Slobodnom zidarstvu, tako i u širem spektru duhovnih i filozofskih tradicija širom sveta. Odnos između Slobodnog zidarstva i pitagorejskih ideja nudi fascinantnan uvid u način na

koji filozofski koncepti putuju kroz vreme i prostor, neprestano oblikujući i utičući na ljudske poduhvate.

Nadam se da je sada mnogo jasnije zašto Pitagora zauzima visoko mesto u našim slobodnozidarskim lekcijama. Njegove pouke su nam dale sposobnost da stvorimo kako fizički, tako i duhovni hram u kojem možemo prosvetliti ne samo naše živote, već i one koji prolaze kroz naša vrata u ovom našem Zanatu koji nazivamo Slobodno zidarstvo.

- **Literatura:**

Nebojša Ozimić – Pitagora i njegovo bratstvo (Sven, Niš, 2006.)

<https://sirijus.rs/11-1-pitagora/>

<https://gradsubotica.co.rs/pitagorejci-teorija-harmonije-univerzuma/>

<https://pulse.rs/pitagorino-ucenje-2/>

<https://pdfcoffee.com/sajmon-sing-fermaova-poslednja-teorema-1-pitagora-pdf-free.html>

[http://www.themasonictrowel.com/Articles/Symbolism/pythagoras\\_files/pythagoras.htm](http://www.themasonictrowel.com/Articles/Symbolism/pythagoras_files/pythagoras.htm)

<https://www.thesquaremagazine.com/mag/article/2024q1freemasonry-and-pythagoras/>

<https://www.southbendscottishrite.org/index.php/south-bend-valley/blog/item/66-pythagoras-well-known-philosopher-with-teachings-cloaked-in-mystery>

Na Orijentu Knjaževac,

Učenik Kraljevske Umetnosti,

8. dana, aprila meseca 6024. G.I.S.

Br. V.T.



## 61-5 Nisam bio zbunjen

by [Sirijus](#)  
in [Sirijus broj 61](#)



Više uzbuđen onim što me čeka. Jesam li znao šta me čeka? Pa, baš i nisam. Ali sam jedva čekaao i iščekivao. Postoje stvari koje sa radošću iščekujete, jer posle njih ništa nije isto. Posle njih bude bolje, iskrenije, drugačije. Posle njih ti nisi isti.

Svakako, bio sam počastvovan prilikom da se pridružim ljudima sa kojima imam slična razmišljanja i ideje. Ljudima koje ću zvati braćom. I zadovoljan što su mene izabrali da uđem među njih, dajući mi poverenje.

Iz mraka smo izašli da se nikada više ne bi vratili u mrak.

Opekli smo se da se više nikada ne bi plašili vatre.

Ranjeni smo da nam niko više ne bi pustio krv.

Išli smo po nepoznatim, mračnim mestima, dok su nas braća vodila i savetovala. Prešli smo preko reka, šetali pored vulkana, gazili po trnovitim poljima, prolazili kroz bitke. Nismo se plašili, jer smo imali glas koji nam je šaputao kako da hodamo i gde ćemo stići.

I šta nas čeka na kraju.

Ali krajevi ne postoje, jer svaki kraj je samo novi početak. Pa, recimo... šta nas čeka na početku nove staze.

Jesam li se bojao?

Ljudi se plaše početaka, pa u tom strahu od novog umeju da zastanu, pokleknu, da im se korak skрати, a srce preskoči. Da se vrate nazad i pravdaju sebe strahom od nepoznatog. Navikli su ljudi da zbog straha od drugačijeg ostanu na istom mestu, misleći da boljeg mesta nema. Ali život ne trpi stajanje i život ne trpi strah.

Ne. Nisam se bojao novog. Naprotiv, trčao sam mu u susret. Da li sam izgledao smešno tako izgubljen i slep? Ne znam, sebi ne, drugima verovatno.

Kada su me izveli iz tame, zaista sam se osećao drugačije: sam sebi sam bio važan, ali ne i gord. Važan jer sam primljen među braću, dobre ljude, jer sam dobio priliku da budem bolji, da pomažem ljudima, da dam sve od sebe da ovaj svet bude bolji.

Zvuči dečji? Kao obraćanje devojaka na izboru za mis?

Zvuči. Ali najjednostavnije stvari su i najplemenitije i najbolje.

Kako god... ja više nisam bio onaj stari. Počeo sam da gledam svet sa nadom.

A onda, samo nedelju dana kasnije od svog prijema, prisustvovao sam uvođenju nove braće. Ovoga puta širom otvorenih očiju, znajući sve prepreke na koje će naići i gledajući braću koja ih vode kroz pomrčinu i opasnosti kao što su i mene. I nisu mi bili smešni tako izgubljeni i slepi. Bio sam ponosan i u mislima im želeo lak put kroz nedaće i nevolje.

Navijao sam za njih, jer oni su moji. Oni koji su zaslužili da mi postanu braća. I iskreno sam se radovao kad su im skinuti povezi i kada smo se pogledali u oči.

Neko reče da ne postoje stranci. Samo ljudi koje još nismo upoznali.

B.J.

